
EDITORIAL

PATROLOGIA, MAI MULT DECÂT O ȘTIINȚĂ A ISTORIEI

Patrologia, ca disciplină teologică, face parte din domeniul științelor istorice predate în cadrul facultăților de teologie ortodoxă. Conținând o definiție scolastică am putea spune că Patrologia este disciplina istorică care se ocupă cu studiul Sfinților Părinți, cu viața, opera și învățătura acestora. La o primă vedere așa și este, însă privind mai atent și mai profund Patrologia depășește cu mult cadrele unei expuneri istorice sau cronologice, deoarece Părinții Bisericii, care fac obiectul acestei discipline, ei înșiși oameni ai istoriei, au teologhit în maniera Apostolilor și nu în cea a lui Aristotel, după expresia Sfântului Grigorie Teologul. Așadar, viața și învățătura lor au depășit cadrele istoriei și ale unui curent filosofic.

Tot ceea ce Părinții au trăit și au învățat nu este altceva decât o continuare a învățaturii Mântuitorului, a tradiției și practicii apostolice transmisă în lumea prin Apostoli și prin ucenicii lor, care la rândul lor au avut alți ucenici. Chiar dacă teologia Părinților este ordonată logic, alimentată de argumente intelectuale, exprimată în termeni și expresii specifice unor curente filosofice din vremea ceea, ultima referință este viziunea credinței, cunoașterea și experiența duhovnicească, ceea ce imprimă Patrologiei o permanentă actualitate depășind cu succes schemele istoricizante și polemice generate de Reformă și Contrareformă, de modernitate și postmodernitate.

Evidențierea experienței ecleziale a vieții Părinților, experiența și învățătura lor în contrast cu erezia ne face să înțelegem modul de gândire al Părinților, „calea patristică de gândire” și care ar folosi ca premisă fundamentală a reînviării teologiei ortodoxe contemporane (George Florovski, „Patristica și teologia modernă”). Florovsky susține că Teologia Patristică poate fi doar „propovăduită sau vestită”, predicată sau învățată de la amvon sau cate-

dră, proclamată în cuvintele rugăciunilor sau în ritualurile sfinte, „manifestată în alcătuirea integrală a vieții creștine”. Teologia Patristică va primi conținut numai în actul de credință, făcând neîncetat apel la vederea prin credință. Cu toate acestea Patrologia, ca disciplină de învățământ, trebuie să împletească sistemul și acrvia științifică, metodologia cu viața și tainica experiență eclesială a Părinților ca Teologie vie, singura care în context postmodern poate „seduce” atenția omului.

Patrologia trebuie să rămână în preocupările și studiul teologilor, prin aceasta recuperând „cugetul Părinților” în gândirea teologică și în abordările academice. Părinții trebuie recuperați nu ca simple relicve venerabile, scoase din cronicile istoriei sau colbul vechilor manuale și lexicoane, ci ca pe o atitudine existențială, ca pe o orientare duhovnicească. Privită în felul acesta Patrologia poate fi reintegrată într-o teologie vie, în deplinătatea existenței noastre creștine depășind istoria. Este necesar ca prin intermediul istoriei să mergem la rădăcinile tradiției noastre și să recuperăm „mintea Părinților”, după expresia marelui teolog G. Florovsky. În felul acesta ne putem integra în Tradiția Bisericii, a martorilor și învățătorilor Ortodoxiei statornicind propria noastră identitate și integritate într-o lume supusă dezagregării.

Trebuie ținut seama și un aspect esențial, anume că Părinții nu sunt doar ai ortodocșilor, sunt ai creștinilor și ai umanității întregi. Din această perspectivă Patrologia este un domeniu aflat la răscrucea mai multor discipline, fără a-și pierde însă identitatea proprie. Presupune o viziune de ansamblu a istoriei literaturii creștine (grecești, latine, orientale), dar și o bună cunoaștere a Antichității târzii, a istoriei evenimentelor și mentalităților, a literaturii și filosofiei păgâne în care se aculturează și se inculturează creștinismul.

Instrumentarul Patrologiei implică cunoștințe filologice și lingvistice (greacă veche, latină, siriacă), limbi moderne, mai multe domenii de specializare/supraspecializare (filologie, filosofie, paleografie, epigrafie, codicologie) critică textuală, dar mai ales o permanentă raportare la Scriptură.

În felul acesta Patrologia și Părinții devin un bun comun al umanității, o poartă spre educație și cunoaștere, spre sfințenie și desăvârșire, un mod de a fi și de a gândi în teologie, în viața creștină și în societatea actuală.

Protos. Lect. Univ. Dr. Nicolae M. TANG